

การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่วงกลาง ของผู้ดูแลพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ : การวิจัยแบบผสมวิธี

Early Childhood Rearing in Skipped-Generation Families among Caregiver in Chaiyaphum Province: Mixed Method Research

ยุภาติ สงวนพงษ์* ธนิตา ผาติเสนะ พุฒิพงศ์ ลัตยวงศ์ทิพย์

Yuphadi Sa-nguanphong* Tanida Phatisena Bhuddhipong Satayavongthip

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประเทศไทย 36000

Faculty of Public Health, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Thailand. 36000

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานวิธี เพื่อศึกษาสถานการณ์และปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่วงกลางพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ โดยแบ่งการวิจัย เป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาสถานการณ์การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่วงกลางของผู้ดูแล เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ จากการทบทวนวรรณกรรม สันทนากลุ่มสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ดูแล พบว่า 1) ผู้ดูแล มีปัญหาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย 4 ด้าน ได้แก่ (1) ค่าใช้จ่าย (2) ปัญหาสุขภาพ (3) การใช้เวลาคุณภาพ และ (4) การป้องกันโรคติดต่อ และ 2) การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยไม่ถูกต้องใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ความรู้ (2) ทักษะ และ (3) ทศนคติ ระยะที่ 2 ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่วงกลางของผู้ดูแลพื้นที่จังหวัดชัยภูมิพบว่า เพศ และอายุของผู้ดูแล มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในด้านความรู้ที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05 ส่วนระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะสุขภาพของผู้ดูแล มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยทั้ง 3 ด้าน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05

ข้อเสนอแนะ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่วงกลางของผู้ดูแล ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค เพื่อให้ผู้ดูแลมีการพัฒนาสมรรถนะในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในวิถีชีวิตใหม่ต่อไป

คำสำคัญ: การอบรมเลี้ยงดู ครอบครัวแห่วงกลาง ผู้ดูแล เด็กปฐมวัย

Abstract

This mixed method research aimed to study the situation and early childhood rearing in the skipped-generation families of caregivers in Chaiyaphum Province. The research was divided into 2 phases. First phase: to study the situation and early childhood rearing in the skipped-generation families of caregivers as the qualitative method used semi-structured and in-depth interviews. The results revealed that: 1) caregiver found child-rearing troubles in 4 issues: (1) expenses (2) health problems (3) quality of time and (4) prevention of infectious diseases, 2) misunderstanding of caregivers about early childhood rearing in (1) knowledge, (2) skill and (3) attitude. Second phase: to study the factors related to child-rearing competence of caregivers as the quantitative method. The results revealed that caregiver's sex and age related to

child-rearing competence of caregivers in knowledge to the statistically significant at the 0.05 level. Caregiver's Graduation, Monthly Income and health condition related to child-rearing competence of caregivers in knowledge, skill and attitude to the statistically significant at the 0.05 level.

The recommendations of the study are recognized the problem of child-rearing competence of caregivers in the skipped-generation families in order to enhancement the early childhood rearing competency for caregivers in New Normal.

Keywords: Rearing, Skipped-Generation Families, Caregiver, early childhood

บทนำ

ตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2560-2564 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบทบาทผู้ดูแลเด็กด้าน การอบรมเลี้ยงดูและบทบาทครอบครัว มีเป้าประสงค์ให้ผู้ดูแลทุกคนได้รับการพัฒนาสมรรถนะ มีความรู้ การปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรม การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้เหมาะสมตามพัฒนาการ และมีทัศนคติที่ดีต่อ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เพื่อผู้ดูแลทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก โดยมีการจัดการเรียนรู้ในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน¹ เพื่อเด็กจะได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัยอย่างเหมาะสม

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่สำคัญที่สุดของการวางรากฐานพัฒนาการทุกด้าน การสร้างพื้นฐานให้เด็ก มีความพร้อมนั้นขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เยาว์วัย การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์มี การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นับตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาซึ่งเป็นผลมาจากภูมิกาวารณ์เจริญเติบโตของสมองและอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย ตามลักษณะพันธุกรรมที่กำหนดไว้ และจากสภาพแวดล้อมภายนอก โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว² เด็กปฐมวัยมีการเจริญเติบโตของสมองรวดเร็วที่สุดมีการเชื่อมโยงของเซลล์ประสาทจำนวนมาก และมีขนาดสมองคิดเป็นร้อยละ 80 เมื่อเทียบกับขนาดสมองของผู้ใหญ่³ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ ครอบครัวเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดและอยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ผู้ดูแลมีบทบาทสำคัญต่อเด็ก เริ่มจากการอุ้มชู ดูแลเด็กด้วยความรัก ความเอาใจใส่ การสั่งสอนชี้แนะว่ากล่าวตักเตือนให้เด็กได้ตระหนัก และสามารถแยกแยะ สิ่งถูกผิด การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรม⁴

ปัจจุบันสถานการณ์การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม มีผลอันเนื่องมาจากพ่อแม่จำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ส่งผลให้เด็กต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ใช่พ่อแม่ มีลักษณะของครอบครัวแห่งกลาง⁵ ปัญหาครอบครัวแห่งกลางเพิ่มจำนวนมากขึ้น ความยากจน รายได้น้อย การศึกษาในเด็กอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานและพบว่าประชาชนเริ่มมีสังคมที่เปลี่ยนแปลงให้ความสำคัญไปที่ความเจริญทางด้านวัตถุ โดยความเจริญเหล่านี้ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต และทำให้ค่านิยมของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้คนขาดความใกล้ชิดผูกพัน การมีเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาแทนที่ความสัมพันธ์ในครอบครัว แต่เดิมที่มีความเอื้อกุลและ ความเอื้ออาทรต่อกัน ในปัจจุบันได้ลดลงอย่างเห็นได้ชัด และมีการแสวงหาทรัพย์สินเงินทองเพื่อตอบสนองความต้องการ ทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องออกไปทำงานนอกบ้านหรือต่างจังหวัด พ่อแม่ไม่มีเวลาได้ใกล้ชิดลูก ส่งผลให้สัมพันธภาพที่ดีเสื่อมถอยลง การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยยังเป็นแบบเดิม ซึ่งผู้ดูแลถูกปลูกฝังและได้รับการปฏิบัติมาจากประสบการณ์เดิม เช่น เด็กต้องทำตามที่ตนเองบอกการใช้อารมณ์ในการเลี้ยงเด็ก ปล่อยให้เด็กดูโทรทัศน์โดยไม่ได้ชี้แนะ เป็นต้น อีกทั้งยังขาดสมรรถนะในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เช่น ผู้ดูแลไม่ได้อ่านหนังสือนิทานให้เด็กฟัง ไม่ได้ให้เด็กเล่นโดยผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวัน รู้สึกไม่มั่นใจเมื่อเด็กถามหาพ่อแม่หนีไปไหน เมื่อไรจะกลับมาสักที ยังไม่มีรูปแบบในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม

จังหวัดชัยภูมิเป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของประเทศ จากข้อมูลสถิติจังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2563 พบว่าผู้ดูแลเด็กในครอบครัวแห่งกลางมีจำนวน 30,652 ครอบครัว สภาพปัญหาต่างๆ ของครอบครัวแห่งกลางเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการสร้างเสริมสมรรถนะ

ผู้ดูแลให้มีความรู้ การปฏิบัติ และทัศนคติต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เพื่อเด็กจะเกิดความมั่นใจ มีความมั่นคงทางอารมณ์ เป็นคนมีเหตุผล มีอิสระทางความคิด⁶ จึงอาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของผู้ดูแลมีผลต่อสมรรถนะตามวัยของเด็กให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการแบบองค์รวมเหมาะสมตามวัย⁷ จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแลพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ เพื่อผู้ดูแลเด็กมีสมรรถนะการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเป็นไปตามพัฒนาการ ส่งผลให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแล พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ

คำถามการวิจัย

1. สถานการณ์การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแล พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ เป็นอย่างไร
2. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางหรือไม่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสถานการณ์การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2564 ถึง เมษายน 2564

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลและการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแล พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ตามแนวคิด⁸ ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skill) และ 3) ทัศนคติ (Attitudes)

สมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix Method) แบบขั้นตอนเชิงสำรวจ (Exploratory sequential design)⁹ แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1. การศึกษาสถานการณ์การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแล พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ทบทวนวรรณกรรมและสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 เก็บข้อมูลวิจัย โดยการสังเกตการสนทนากลุ่ม

การสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้แนวคำถามกึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้มีส่วนได้เสีย วิเคราะห์เชิงเนื้อหา นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปพัฒนาและสร้างเครื่องมือในระยะต่อไป

ระยะที่ 2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ดูแล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ดูแลเด็ก จำนวน 7 คน
2. เชิงปริมาณ

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ดูแลที่อบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวแห่งกลาง พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ พ.ศ. 2563 จำนวน 30,652 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970)¹⁰ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน ผู้วิจัยเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิหลายขั้นตอน (Stratified Multi-Stage Random Sampling) คือ สุ่มอย่างง่ายเลือกอำเภอ 8 อำเภอ แต่ละอำเภอเลือก 1 ตำบล ได้ 8 ตำบล จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ดูแลจากครอบครัวแห่งกลางที่มีเด็กปฐมวัยทั้งหมดใน 8 ตำบล แล้วสุ่มอย่างง่ายเลือกตัวอย่างผู้ดูแลจำนวน 400 คน

เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการวิจัย (Inclusion criteria)

1. เชิงคุณภาพ

1.1. ผู้ดูแลหลัก อายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป เป็นผู้มีหน้าที่หลักในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย เด็กอายุ 3 ปีบริบูรณ์ถึงอายุ 5 ปี 11 เดือน 29 วัน

1.2. ผู้ดูแลมีสุขภาพปกติ ไม่มีความพิการหรือมีโรคประจำตัวร้ายแรงใดๆ

1.3. ผู้ดูแลอาศัยอยู่ในครอบครัวแห่งกลาง มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ

1.4. ผู้ดูแลหลักในการทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็กนาน 6 เดือนขึ้นไป มีความสัมพันธ์เป็นเครือญาติ

1.5. กรณีที่ผู้ดูแลทำหน้าที่ดูแลเด็กหลายคน ให้เลือกการดูแลเด็กคนสุดท้ายของครอบครัว หรือเด็กปฐมวัยที่มีอายุน้อยที่สุด เด็กสุขภาพแข็งแรง ไม่มีความพิการใดๆ

1.6. ผู้ดูแลยินดียใจเข้าร่วมการวิจัย สามารถสื่อสารอ่านออก เขียนได้

2. เชิงปริมาณ เช่นเดียวกับเชิงคุณภาพ

เกณฑ์การคัดออกจากการวิจัย (Exclusion criteria) ผู้ดูแลย้ายที่อยู่ออกจากจังหวัดชัยภูมิ หรือ ไม่พร้อมในการเข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสัมภาษณ์ ผู้ดูแลด้วยแนวคำถามกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

2. เชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามและแบบประเมิน เก็บข้อมูลแบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1) แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแล 2) แบบประเมินความรู้ของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย 3) แบบประเมินทักษะของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และ 4) แบบประเมินทัศนคติของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

คำถามตอนที่ 2) เป็นแบบมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ใช่/ไม่ใช่/ไม่แน่ใจ ตามความรู้ความเข้าใจของผู้ดูแล ให้ค่าคะแนนของคำตอบ คือ หากข้อความเป็นบวก ถ้าตอบใช่ ได้ 1 คะแนน ตอบไม่ใช่หรือไม่แน่ใจ ได้คะแนน 0 หากข้อความเป็นลบตอบใช่ได้คะแนน 0 ตอบ ไม่ใช่หรือไม่แน่ใจ ได้คะแนน 1

คำถามตอนที่ 3) และ 4) เป็นแบบ Rating Scale 3 ระดับ และเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.34-3.00	หมายความว่า	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 1.67-2.33	หมายความว่า	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.66	หมายความว่า	เห็นด้วยน้อย

คุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. เชิงคุณภาพ ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน
2. เชิงปริมาณ มีขั้นตอนสร้างแบบสอบถามดังนี้

1) พัฒนาเนื้อหาของแบบสอบถามจากวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลการศึกษาระยะที่ 1 เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของการอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแลทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ 2) นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประกอบด้วย กุมารแพทย์ พยาบาลครอบครัว อาจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และอาจารย์หลักสูตรและการเรียนการสอน 3) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้านความรู้ คำนวณ หาค่าความเชื่อมั่นแบบ Kuder-Richardson Reliability ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .92 และ 4) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านทักษะและทัศนคติ คำนวณค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .89 และ .94 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณารับรองให้ดำเนินการวิจัยได้ จากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เลขที่ใบรับรอง HE-072-2564 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 การวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างสมัครใจ และยินดียใจเข้าร่วมโครงการทุกคน ผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยและสิทธิของการเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยระบุว่าการให้ข้อมูลเป็นไปตามความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง โดยข้อมูลทั้งหมดที่ได้ จะเป็นความลับ กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิตอบหรือปฏิเสธได้ และเมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดียใจตอบรับแล้วยังมีสิทธิยกเลิกการให้ข้อมูลได้โดยไม่มีข้อแม้ใดๆ และกลุ่มตัวอย่างมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการวิจัย ผู้วิจัยยินดีตอบข้อสงสัยตลอดเวลา

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในจังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตการเก็บข้อมูล ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 8 ตำบล ต่อจากนั้นได้ประสานผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สอบถามความสมัครใจและลงลายมือชื่อในใบยินยอม ก่อนให้ผู้ดูแลตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ดูแล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2564 ถึง 30 เมษายน 2564 โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกตามวัน เวลา ที่ผู้ให้ข้อมูลนัดหมาย ในสถานที่ที่ไม่มีคนพลุกพล่าน มีการบันทึกเสียงขณะทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลก่อนทุกครั้ง ทำการสัมภาษณ์ข้อมูลแบบหน้าต่อหน้ารายการละ 1 ครั้งๆ ละ 30-40 นาที และโทรศัพท์สัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติมในรายที่ผู้ให้ข้อมูลไม่สมบูรณ์ในบางประเด็น 1-2 ครั้งๆ ละไม่เกิน 10-15 นาที พร้อมบันทึกเทประหว่างการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยถามย้ำเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลเป็นระยะ นอกจากนี้การบันทึกข้อมูลแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกำหนดเป็นรหัสเพื่อรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลและนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยในครอบครัวกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามข้อมูล ส่วนบุคคลของผู้ดูแลและแบบสอบถามสมรรถนะด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลทั้ง 3 ด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เชิงคุณภาพ วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ผู้วิจัยทำการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านข้อมูลและนำเสนอข้อมูล อธิบายประเด็นแปลความหมายเป็นความเรียงจนมั่นใจว่า ได้ข้อมูลที่อ้อมตัว¹¹

2. เชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

2.1 สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่า ความเที่ยงของแบบสอบถาม

2.2 สถิติเชิงอนุมาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัวขึ้นไป โดยใช้ไคสแควร์ (Chi-square) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา

อาชีพ รายได้ต่อเดือน ความเกี่ยวพันกับเด็ก และภาวะ สุขภาพของผู้ดูแลเด็กกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยใน ครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแล พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิจัย

1. ศึกษาสถานการณ์การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแล พื้นที่จังหวัดชัยภูมิจากการทบทวนวรรณกรรมร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพพบผลการวิจัยดังนี้

1.1 ปัญหาและอุปสรรคของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย พบว่าผู้ดูแลมีปัญหา 4 ด้านได้แก่ (1) ค่าใช้จ่าย (2) ปัญหาสุขภาพ (3) การใช้เวลาคุณภาพกับเด็ก และ (4) การป้องกันโรคติดต่อ ดังตัวอย่างข้อความการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

1.1.1 ด้านค่าใช้จ่าย พบว่าผู้ดูแลเด็กยังเป็นผู้ที่รับผิดชอบภาระค่าใช้จ่ายทั้งในการอบรมเลี้ยงดูเด็กและค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว ถึงแม้พ่อแม่ได้จะออกมาทำงานนอกบ้านเพื่อหาเงิน แต่ก็ไม่มีพอที่จะส่งเงินมาช่วยเหลือที่บ้านได้ เนื่องจากค่าครองชีพที่สูง ค่าเช่าที่พัก ค่าผ่อนรถ เป็นต้นตัวอย่างดังนี้

(ยาย อายุ 62 ปีเลี้ยงหลานอายุ 3 ปี)
“..ก็ทำไม่ได้ละ... ตั้งแต่เกิดมาก็ไม่มีเงินเลี้ยง พ่อแม่แม่มันกะมีภาระของเขาทั้งค่าเช่าห้องพัก ค่าผ่อนรถ บ่พอส่งเงินมาให้ยายใช้ดอก ทั้งไว้เป็นภาระกับยายนี้ละ ยายกะต้องหารับจ้างรายวัน บ่เฮ็ดกะบ่ได้กิน เงินคนเฒ่าบ่พอใช้ดอก”

1.1.2 ด้านสุขภาพ พบว่าผู้ดูแลมีปัญหาสุขภาพจากโรคประจำตัวทั้งโรคปวดขา ปวดเข่า โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน เป็นต้น แต่ผู้ดูแลส่วนมากถึงแม้จะมีโรคประจำตัวแต่สามารถควบคุมอาการได้ มีการรักษาอย่างต่อเนื่องด้วยการรับประทานยา และมาตรวจตามแพทย์นัด ผู้ดูแลรับรู้ว่าเป็นตัวเองป่วยแต่ก็ต้องทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูหลานควบคู่กันไปด้วย ตัวอย่างดังนี้

(ย่า อายุ 58 ปี มีโรคประจำตัวเป็นโรคปวดขาเลี้ยงหลานอายุ 3 ปี) “..บ่ค่อยสบายดอก ลูกนั่งลูกหยางกะยาก มันปวดไปหมดทั้งหัวเข่าทั้งขา เวลาทำนา ก็ต้องไปซื้อยาแก้ปวดมากิน อาการบ่ค่อยดี แต่กะต้องดูแลเลี้ยงหลานเฮาบ่เลี้ยงแล้วไผ่จะมาหาให้เขากินละ คอยส่งคอยฮับเขากลับจากโรงเรียน”

1.1.3 การใช้เวลาคุณภาพกับเด็ก พบว่า ผู้ดูแลไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกันกับเด็กภายใน ครอบครัว ไม่ได้เล่นกับเด็ก และขาดการสื่อสารคุณภาพภายใน ครอบครัว เวลาส่วนมากจะเป็นเวลาในการประกอบอาชีพ ทำงานเสริมช่วงเช้าจะให้เวลาในการเตรียมอาหาร เสื้อผ้าให้กับ เด็กมากกว่า ส่วนเวลาในการพูดคุย หรือมีกิจกรรมการเล่นกับ เด็ก การเล่านิทาน การอ่านนิทาน การดูโทรศัพท์ หรือรายการ โทรทัศน์นั้น ผู้ดูแลไม่ได้มีเวลาให้คำชี้แนะจะปล่อยให้เด็กเล่น หรือดูโทรทัศน์ตามลำพังโดยขาดการชี้แนะที่ถูกต้องแก่เด็ก พ่อแม่เด็กก็ไม่ได้มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูเด็กจะโทรศัพท์ สอบถามเป็นครั้งคราว ตัวอย่างดังนี้

(ย่า อายุ 40 ปีเลี้ยงหลานอายุ 4 ปี)
“...ย่าจะต้องเฝ้าอย่างอื่นนำได้ป้ได้เลี้ยงแต่หลานอย่างเดียว มื้อ นึ่งมือนึ่งกะเหมิดเร็วๆ บ่ค่อยมีเวลาได้เล่นกับหลาน บางทีต้องปล่อยให้เขาเล่นผู้เดียว ปล่อยให้มึงโทรศัพท์คนเดียว ตอนแะงกลับมาถึงบ้านย่ากะเหมิดแะงแล้ว ไม่ค่อยได้เฝ้าหรือ เล่น นำกันดอก พ่อกะแม่เขากะโดนๆโทรมาคุยกับลูกเขาตอน แะงๆในวันหยุด เสาร์หรืออาทิตย์ เท่านั้นละ”

1.1.4 ด้านการป้องกันโรคติดต่อ พบว่า ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูลเริ่มมีการระบาดของโรค โควิด-19 ผู้ดูแลขาดความรู้ในการเกิดโรคระบาด ไม่ทราบวิธีการปฏิบัติ ในการป้องกันโรค บุคคลในชุมชนยังขาดความเข้าใจ การรับ ข้อมูลข่าวสารไม่ชัดเจน รวมทั้งการเกิดของโรค ประโยชน์ และโทษของวัคซีน แต่ผู้ดูแลเด็กได้ปฏิบัติตามความรู้เดิม ที่เคยปฏิบัติมา รับทราบว่าสามารถติดต่อได้ง่าย กลัวการระบาด ของโรคทั้งติดต่อได้กับเด็ก บุคคลในครอบครัว และชุมชน แต่ผู้ดูแลต้องปรับตัวในการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งตนเอง และการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพื่อให้เด็กและบุคคลในครอบครัวปลอดภัย ไม่เป็นโรคโควิด-19 ตัวอย่างดังนี้

(ยาย อายุ 44 ปีเลี้ยงหลานอายุ 3 ปี)
“...ช่วงนี้มีโรคโควิดระบาด แต่ในบ้านเฮายังป้มีดอก เห็นข่าว ในโทรทัศน์ผู้ใดเป็นโรคนี้อะมีคนตายหลาย มันกะเป็นตาหยาง น้อ ยายกะบ่เข้าใจดอกว่ามันเกิดจากใด แต่กะให้ทุกคนในบ้าน ระวังตัวเฮา โดยเฉพาะเด็กน้อย จะให้น้องล้างมือทุกเวลาก่อน กินข้าว หลังออกจากห้องน้ำ แต่ผ้าปิดดังนี้..กะไล่ให้อยู่แต่เวลา เล่นกับหมู่กะหลุดไปเรื่อย แต่ช่วงนี้บ่ให้เด็กน้อยไปเลี้ยงนอก บ้านดอก..ให้เล่นแต่ในบ้านก่อน..กลัวไปติดโรคกับ คนอื่นมา.”

1.2 การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล เป็นความรู้เดิมตามที่ตนเองเคยปฏิบัติ ไม่มีรูปแบบ ที่ชัดเจน

ผู้ดูแลขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างข้อความ การสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

1.2.1 ด้านความรู้การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัยของผู้ดูแล พบว่าผู้ดูแลไม่เข้าใจถึงพัฒนาการเด็ก ตามช่วงวัย รวมทั้งการส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้มี พัฒนาการตามวัยได้อย่างเหมาะสม การใช้สื่อสารสนเทศ ภายใต้อำนาจหน้าที่เหมาะสมของผู้ดูแล ตัวอย่างดังนี้

(ยาย อายุ 60 ปีเลี้ยงหลานอายุ 5 ปี)
“...เฮาแต่ใจตัวเอง ถ้าบ่ได้ตั้งใจจะร้องด้นกับพื้นเลย ยายก็ตีเฮา ละบอกบ่ฟังหลาย. แต่เวลาปล่อยให้มึงโทรศัพท์นี่มึงได้เมิดมือ ยายว่ามันกะเป็นผลดีกับเขาอยู่ได้ละ เขามีสมาธิ..บ่มากวนดี ยายกะจะได้มีเวลาเฝ้าอย่างอื่นเน้ ยายว่ามีโทรศัพท์หรือ โทรทัศน์ไว้เน้ อย่างน้อยเป็นการเรียนรู้เพิ่มเติมไปพร้อมในส่วน ที่ย่ายหาให้เขาบ่ได้..”

1.2.2 ด้านทักษะการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัยของผู้ดูแล พบว่าผู้ดูแลยังขาดทักษะการเล่น การเล่น ใน กิจกรรมประจำวัน การอ่านหนังสือ ขาดหนังสือคุณภาพสำหรับ เด็กผู้ดูแลไม่ได้อ่านนิทานและขาดทักษะการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กตามวัย ตัวอย่างดังนี้

(ย่า อายุ 56 ปีเลี้ยงหลานอายุ 3 ปี)
“ย่าบ่เคยอ่านหนังสือให้เขาฟังดอก เล่านิทานกะบ่เป็น ย่าให้เขาเล่นเกมในโทรศัพท์เฮา...เดียวเขากะเรียนรู้ของ เขาเองละ..”

1.2.3 ด้านทัศนคติการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัยของผู้ดูแล พบว่าผู้ดูแลคาดหวังให้เด็กเจริญเติบโตเป็น ผู้ใหญ่ที่มีงานทำ เอาตัวรอดไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม ช่วงเด็กนี้ให้รับประทานอาหารครบ 5 หมู่ นอนหลับ สุขภาพ แข็งแรง ไม่เจ็บป่วย และเชื่อฟังคำสอน ตัวอย่างดังนี้

(ย่า อายุ 58 ปีเลี้ยงหลานอายุ 3 ปี)
“...เห็นเขากินได้หลาย..นอนกะดี ตัวอ้วน ..ฉันกะว่าเป็นตาซังดี อยากได้อันใดก็กะหาให้หมดละ...ขอให้เขาเป็นเด็กดี ใหญ่ขึ้น จะได้มีงานทำ เอาตัวรอดได้..”

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ดูแลมีปัญหาและอุปสรรค ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ได้แก่ ค่าใช้จ่าย ปัญหาสุขภาพ การใช้เวลาคุณภาพกับเด็ก และการป้องกันการเกิดโรคติดต่อที่ มีอุบัติการณ์ใหม่ รวมทั้งปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลด้านอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัว แห่งกลาง การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน

ผู้ดูแลขาดความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ให้ถูกต้องตามพัฒนาการเด็ก จึงนำผลการศึกษา ที่ได้มาทำการศึกษาในระยะต่อไป

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแล

ข้อมูลผู้ดูแล จำนวน 400 คน พบว่า ผู้ดูแลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 86.80 อายุ 51-60 ปี ร้อยละ 47.80 ความสัมพันธ์กับเด็กส่วนใหญ่เป็นยาย ร้อยละ 57.80 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 58.80 ประกอบอาชีพ

เกษตรกร ร้อยละ 60.00 รายได้อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 40.80 ความเพียงพอของรายได้ มีรายได้ไม่เพียงพอแต่ไม่ได้กู้ยืมร้อยละ 34.30 ผู้ดูแลมีโรคประจำตัวร้อยละ 68.20 โรคประจำตัว 3 ลำดับแรกคือ 1) โรคปวดหลัง ปวดกล้ามเนื้อ 2) โรคปวดเข่า ข้อเสื่อม และ 3) โรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ 14.20 10.24 และ 9.18 ตามลำดับ สมาชิกในครอบครัวจำนวน 3-4 คน ร้อยละ 63.60

2.2 การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล

การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลประกอบด้วย 3 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติ ผลการศึกษา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแล (n = 400)

การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านความรู้			
ด้านร่างกาย	0.97	0.10	สูง
ด้านอารมณ์-จิตใจ	0.84	0.14	สูง
ด้านสังคม	0.86	0.13	สูง
ด้านสติปัญญา	0.76	0.15	ปานกลาง
ภาพรวมด้านความรู้	0.86	0.09	สูง
ด้านทักษะ			
ด้านร่างกาย	2.86	0.19	มาก
ด้านอารมณ์-จิตใจ	2.38	0.25	มาก
ด้านสังคม	2.68	0.19	มาก
ด้านสติปัญญา	2.05	0.23	ปานกลาง
ภาพรวมด้านทักษะ	2.49	0.13	มาก
ด้านทัศนคติ			
ด้านร่างกาย	2.47	0.27	มาก
ด้านอารมณ์-จิตใจ	2.04	0.38	ปานกลาง
ด้านสังคม	2.24	0.4	ปานกลาง
ด้านสติปัญญา	2.19	0.31	ปานกลาง
ภาพรวมด้านทัศนคติ	2.24	0.26	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 ระดับความรู้ของผู้ดูแลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางในแต่ละด้านพบว่า ด้านร่างกายมีค่าสูงสุด อยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 0.97, SD = 0.10) ส่วนด้านสติปัญญามีค่าต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 0.76, SD = 0.15) และในภาพรวมอยู่ ในระดับสูง ($\bar{X}$ = 0.86, SD = 0.09)

ระดับทักษะการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแลในแต่ละด้านพบว่า ด้านร่างกายมีค่าสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.86, SD = 0.19) ส่วนด้านสติปัญญา มีค่าต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.05, SD = 0.23) และในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.49, SD = 0.13)

ระดับทัศนคติการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแลในแต่ละด้านพบว่า ด้านร่างกาย มีค่าสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.47 SD = 0.27) ส่วนด้านอารมณ์-จิตใจมีค่าต่ำที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.04, SD = 0.38) และในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.24, SD = 0.26)

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์โดยใช้ Chi-square เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ความเกี่ยวข้องกับเด็ก และภาวะสุขภาพของผู้ดูแลเด็ก กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแล พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัว แห่งกลาง พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ

ปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ดูแล	Pearson Chi-Square	การอบรมเลี้ยงดูเด็ก			
		ด้านความรู้	ด้านทักษะ	ด้านทัศนคติ	ภาพรวม
เพศ	Value	39.096	102.800	138.000	298.100
	df	23	85	141	277
	Asymp. Sig. (2-sided)	0.019*	0.092	0.557	0.184
อายุ	Value	178.500	363.600	695.700	1467.000
	df	115	425	705	1385
	Asymp. Sig. (2-sided)	0.000*	0.986	0.591	0.061
ระดับการศึกษา	Value	146.500	493.800	878.700	1029.000
	df	92	340	564	1108
	Asymp. Sig. (2-sided)	0.000*	0.000*	0.000*	0.965
อาชีพ	Value	29.239	83.782	142.000	281.100
	df	23	85	141	277
	Asymp. Sig. (2-sided)	0.173	0.517	0.461	0.420
รายได้ต่อเดือน	Value	233.500	707.800	1196.000	1749.000
	df	138	510	846	1662
	Asymp. Sig. (2-sided)	0.000*	0.000*	0.000*	0.680
ความเกี่ยวข้องกับเด็ก	Value	32.673	102.700	142.600	266.900
	df	23	85	141	277
	Asymp. Sig. (2-sided)	0.088	0.093	0.446	0.657
ภาวะสุขภาพ	Value	51.852	116.800	187.600	302.900
	df	23	85	141	277
	Asymp. Sig. (2-sided)	0.001*	0.013*	0.005*	0.136

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแล มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ในครอบครัว แห้ว่งกลาง พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

เพศ และ อายุ ของผู้ดูแลมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห้ว่งกลาง พื้นที่ จังหวัดชัยภูมิ เฉพาะด้านความรู้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .05

ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะสุขภาพ ของผู้ดูแล มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ในครอบครัวแห้ว่งกลางพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05

การอภิปรายผลการวิจัย

1. สถานการณ์การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ในครอบครัวแห้ว่งกลางของผู้ดูแล พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ พบปัญหา อุปสรรค และพฤติกรรมในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ของผู้ดูแล สรุปได้ 2 ประเด็นสำคัญคือ 1) ผู้ดูแลมีปัญหา และอุปสรรคในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ค่าใช้จ่าย ปัญหาสุขภาพ การใช้เวลาคุณภาพกับเด็ก และการป้องกันการเกิดโรคได้ จากการศึกษาพบว่าผู้ดูแล มีปัญหาที่สำคัญ ทั้งการสื่อสารภายในครอบครัวน้อย การเลี้ยงดู เด็กจากการมีข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ทำให้การหารูปแบบการเลี้ยงดู เด็กของผู้ดูแล ต้องอาศัยการลองผิดลองถูกเพื่อค้นพบวิธีที่ดี ที่สุด และพบว่าการปรับตัว และการรับรู้ข้อมูลใหม่ๆ ส่งผลต่อ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กอย่างแท้จริง¹² สอดคล้องกับการศึกษา คุณภาพชีวิตของเด็กปฐมวัย อายุ 2-4 ปี¹³ พบว่าผู้ดูแลหลัก เป็นปู่ย่าตายายมีลักษณะของครอบครัวแห้ว่งกลาง การอบรม เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลยังไม่ได้ส่งเสริมพัฒนาการของ เด็ก ตามวัย ปล่อยให้เด็กดูโทรทัศน์มือถือไม่มีค่าชี้แนะ รายได้ ของ ครอบครัวไม่เพียงพอ และผู้ดูแลไม่มีเวลาเช่นเดียวกับการ ศึกษา¹⁴ พบว่าวิธีการสื่อสารในครอบครัวสะท้อนให้เห็น ถึงคุณค่าในตนเอง ถ้าการสื่อสารในครอบครัวไม่มีประสิทธิภาพ มี ช่องว่างระหว่างวัย ส่งผลให้สัมพันธ์ภาพในครอบครัวลดน้อยลง ได้ และการป้องกันการระบาดของโรคโควิด-19 ผู้ดูแลต้อง ป้องกันการเกิดโรคติดเชื้อนี้ ทั้งการดูแลสุขภาพของตนเอง บุคคลในครอบครัว และเด็กด้วย¹⁵ และ 2) พฤติกรรมการอบรม เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัว แห้ว่งกลางยังไม่มีรูปแบบ ที่ชัดเจน ผู้ดูแลขาดความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดีต่อการอบรม

เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้ถูกต้องตามพัฒนาการ ผู้ดูแลเลี้ยงดูเด็ก แบบความรู้เดิม ควรมีหน่วยงานอื่นเข้ามาร่วมในการช่วยเหลือ ปัญหาดังกล่าว ปัจจุบันมีการเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ครอบครัว แห้ว่งกลางโดยการพัฒนาอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้านในจังหวัดชัยภูมิ¹⁶ ให้มีทักษะด้านการเป็นผู้ ให้คำปรึกษา การจัดการข้อมูล การวิเคราะห์ ประเมิน สถานการณ์เสี่ยง และรายงานผลแบบ Real time ผ่านสมาร์ทโฟน ถึงแม้ผลการประเมิน ความเข้มแข็งของ ครอบครัวแห้ว่งกลางโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ยังไม่ครอบคลุม ในกลุ่มผู้ดูแลเด็กปฐมวัย ซึ่งยังมีปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ ผู้ดูแลหลักในการทำหน้าที่การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

2. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ดูแลที่มีความสัมพันธ์ กับ การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห้ว่งกลาง พื้นที่ จังหวัดชัยภูมิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

เพศ และอายุของผู้ดูแลมีความสัมพันธ์กับการอบรม เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยในครอบครัวแห้ว่งกลาง พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ในด้านความรู้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05

ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และภาวะสุขภาพ ของผู้ดูแล มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ในครอบครัวแห้ว่งกลาง พื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ในด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ .05

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ระดับการศึกษา รายได้ และภาวะสุขภาพของผู้ดูแลมีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ทั้ง 3 ด้านคือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ สอดคล้องกับ การศึกษา¹² ปัจจัยรายได้ของครอบครัวที่ต่ำจะสัมพันธ์กับ ปัญหาด้านอารมณ์ของเด็ก รวมทั้งการศึกษาของผู้ดูแล ถ้าผู้ดูแลมีการศึกษาที่สูงเด็กยิ่งรู้ค่าศัพท์ และมีทักษะ ด้านการอ่านมากขึ้น รวมทั้งสุขภาพของผู้ดูแลด้วย

จากผลการศึกษากการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยใน ครอบครัวแห้ว่งกลางของผู้ดูแล ควรมีสรรณะหลักทั้ง 3 ด้านคือ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ พบว่าภาพรวมด้านความรู้ ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับสูง ด้านทักษะ อยู่ในระดับมาก และด้านทัศนคติ อยู่ในระดับปานกลาง สภาพปัญหาต่างๆ ในการอบรมเลี้ยงดูในปัจจุบันที่มีความยาก ลำบาก จากการระบาดของโรคโควิด-19 มีปัญหาและอุปสรรค เพิ่มขึ้น ผู้ดูแลไม่เพียงแต่ดูแลความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน เท่านั้น ต้องมีความรู้ในการป้องกันการเกิดโรคติดเชื้อ โควิด-19 ของเด็ก ครอบครัว และบุคคลในชุมชน มีพฤติกรรม

ป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 มีทักษะการป้องกันโรค และทัศนคติที่ดีในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปลูกฝังให้รู้จักการดูแล สุขภาพเบื้องต้น เพื่อป้องกัน การเกิดโรคอุบัติการณ์ใหม่ได้ นอกจากนี้ผู้ดูแล ต้องทำหน้าที่เป็นพ่อแม่ให้เด็กยังต้องเป็นครู เมื่อรัฐบาลสั่งให้ปิดการเรียนการสอน เด็กในช่วงวัยแห่ง การเรียนรู้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ดูแลต้องได้รับการส่งเสริม การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้มีความรู้เท่าทันสื่อ มีความรอบ ทุกด้าน

ดังนั้นผู้ดูแลที่ทำหน้าที่หลักในการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัยในครอบครัวแห่งกลาง ควรมีความรู้ เพิ่มทักษะ และทัศนคติที่ถูกต้อง รวมทั้งวิธีการป้องกันโรคระบาด อุบัติการณ์ใหม่ สามารถดูแลสุขภาพตนเอง และเด็กแบบ องค์กร รวมครอบครัวในทุกระดับ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำงานวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่าทัศนคติในการอบรมเลี้ยงดู เด็กปฐมวัยของผู้ดูแลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น กระทรวง สาธารณสุข ควรจัดการอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการอบรม เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยให้แก่ผู้ดูแล
2. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษา รายได้ ต่อเดือน และภาวะสุขภาพของผู้ดูแล เป็นปัจจัยที่มีผลต่อ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ควรมีการสร้างเครือข่ายในการอบรม เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยแบบคู่ขนาน

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัย พัฒนาโปรแกรมการเลี้ยงดูเด็ก ที่เป็นผู้สูงอายุในครอบครัวแห่งกลาง
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ปฐมวัยในครอบครัวรูปแบบอื่น เช่น การอบรมเลี้ยงดูเด็กใน ครอบครัวแห่งกลางของผู้ดูแลในภาวะการระบาดของโรค โควิด-19 เป็นต้น

References

1. National Standard for Early Childhood Care, Development and Education Thailand. Bangkok: Prigwhan Graphic CO, LTD; 2019. (in Thai)
2. Bee H. The Growing Child. New York: Harper Collins College Publisher; 1995.

3. World Health Organization, UNICEF, World Bank Group. Nurturing care for early childhood development: a framework for helping children survive and thrive to transform health and human potential. Geneva: World Health Organization; 2018.
4. Daechacoop J. Danger: Thai family survival in the changing tide. Document for family academic conference 2015. Thai family study organization. 2015; 24(1): 5-8. (in Thai)
5. Wen M, Ren Q, Korinek K, Trinh HN. Living in skipped generation households and happiness among middle-aged and older grandparents in China. Social science Research 2019; 80(1): 145-155.
6. Siriwong P, Kaewtip N. The conditions and the adjustment guideline of elderly people who have raised their grandchildren of Generation-Z Amphoe Khok Samrong, Changwat Lopburi. In The 9th Rajamangala University of Technology National Conference "Creative RMUT and Sustainable Innovation for Thailand 4.0"; 7-9 August 2017; Impact Muang Thong Thani Exhibition and Convention. Bangkok; 2017. 1590-1597. (in Thai)
7. Sirithongthaworn S. The Development of Developmental Surveillance and Promotion Manual; DSPM. J Psychiatr Assoc Thailand. 2018;63: 3-12. (in Thai)
8. Parry BS. The Quest Competencies. Training. 1996; 33 (9): 48.
9. Creswell JW, Clark VLP. Designing and conducting mixed methods research. 2nded. California. SAGE Publications. 2011.
10. Krejcie RV, Morgan DW. Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 1970; 30(3): 607-610.

11. Denzin NK. Triangulation 2.0. *Journal of mixed methods research*. 2012;6(2): 80-8.
12. Nelson BB, Dudovitz RN, Coker TR, Barnert ES, Biely C, Li N, et al. Predictors of Poor School Readiness in Children Without Development Delay at Age 2. *Pediatrics*. 2016; 138(2): e20154477.
13. Sa-nguanphong Y, Phatisena T. Quality of Life among Early Childhood Children Aged 2-4 Years in Na Fai Child Development Center, Mueang District, Chaiyaphum Province. *Journal Regional Health Promotion Center* 9. 2020;14(35): 389-409. (in Thai)
14. Sansupa K, Kulnapadol P, Purananon D. The Research and Development of Family Counseling Model to Enhance Family Transgeneration Communication. *Journal of the Royal Thai Army Nurses*. 2020;21(1): 274-282. (in Thai)
15. Wongti S. Factors Affecting Preventive Behavior for Coronavirus Disease 2019 among Village Health Volunteers, Sukhothai Province. Thesis in Public Health Program, Naresuan University, 2021.
16. Onchai N, Kaenchaiyaphum B, Duangmanee A, Ardwichai S. Model Development to Improve Village Health Volunteers' Ability to Strengthen Skipped Generation Families in Chaiyaphum Province in 2019. *Journal Regional Health Promotion Center* 9. 2019; 13(32): 261-277. (in Thai)